

Sproget galt i halsen?

2. seminar om aktuel forskning i dansk som andetsprog

8. april 2005

PROGRAM:

10.15 Thomas K. Hansen: Den digitale udtaletræner

Med den stigende fokus på brugen af computere i sprogundervisning og den stigende fokus på indvandreres talegaver, rejses der et behov for pædagogiske indgangsvinkler og gennemprøvede anvendelsesmuligheder af teknologien. Den digitale udtaletræner søger at kombinere de vigtige facetter af sprogundervisning og effektive brugsmetoder af den forhåndenværende teknologi. Med udgangspunkt i perception og produktionsfaktorerne i lingvistikken giver Udtaletræneren et bud på et program der kan anvendes i en klassebaseret undervisningssituation, såvel som til selvstudium.

11.00 Janus Møller: Projekt Hip Hop - Udvikling og afprøvning af et delvist mobilt undervisningsmateriale i folkeskolen

"Den værste straf man kan give en elev, det er at tage deres mobiltelefon fra dem. Det er simpelt hen det værste man kan gøre" (Peter Clausen, klasselærer på Amager Fælled Skole)

Unge har taget mobile medier til sig, og de fleste er stærkt knyttede til den lille maskine i lommen. Derfor er det naturligvis oplagt at medtænke mobile medier i undervisningssammenhænge.

I det nu afsluttede Projekt Hip Hop udviklede og testede vi et delvist mobilt undervisningsmateriale rettet mod danskundervisning i de ældste klasser i folkeskolen. Det mobile består i, at en del af undervisningsmaterialet ligger på en håndholdt computer (en PDA). Et delformål for projektet var at udvikle et materiale, som er særlig motiverende for gruppen af flersprogede drenge, men stadig vedkommende for alle elevgrupper. Derfor endte vi med at udvikle et materiale om hip hop.

Vi testede materialet på to skoler og har herigennem fået nogle unikke erfaringer i forhold til, hvordan elevernes mobile resurser kan bringes i spil i undervisningen, og hvordan man kan kombinere ny teknologi med et fagligt indhold. Projektet peger på nye veje både for integration af IT i undervisning og for den indholdsmæssige opbygning af undervisningsmaterialer til flersprogede elever i folkeskolen.

13.00 Katrine Kirk: Sprogtilegnelse og stilladsbygning – en kritisk undersøgelse af stilladsbygning mellem jævnbyrdige learnere

I løbet af de sidste cirka 15 år har den sociokulturelle tilgang til sprogtilegnelse vundet mere og mere frem, og et centralt begreb inden for det teoriapparat er stilladsbygning. I dette oplæg fremstilles der imidlertid en indgående kritik af begrebet stilladsbygning som det ofte anvendes inden for faget Sprogtilegnelse. I den forbindelse foretages der en teoretisk præcisering ved at foreslå et nyt supplerende begreb. Dette nuancerede teoriapparat bruges herefter i en kvalitativ undersøgelse af samtaler mellem en gruppe learnere. I analyserne påvises det at stilladsbygning mellem jævnbyrdige learnere er et mindre hyppigt fænomen end hidtil antaget, men det bekræftes at stilladsbygning og lignende diskursive fænomener ser ud til at virke positivt ind på learnernes intersprogsudvikling. Oplægget vil blive afsluttet med relevante pædagogiske overvejelser.

13.30 Christina Fogtmann: 'det er jo bare at lytte til personerne og bedømme om de kan tale dansk eller ikke kan tale dansk' – om sprogkravet i danske naturalisationssamtaler

I forbindelse med mit ph.d.-projekt har jeg indsamlet båndoptagelser af samtaler mellem ansatte hos dansk politi og udlændinge, der søger om dansk statsborgerskab. Den politiansatte skal på baggrund af samtalen tage stilling til, om ansøgeren opfylder følgende sprogkrav: *Det er en betingelse for naturalisation, at ansøgeren uden brug af omskrivninger og andre sprog, og med den accent, som er naturlig, kan deltage ubesværet i en almindelig samtale på dansk.* (Cirkulære nr. 90 af 16. juni 1999).

I mit oplæg vil jeg med eksempler fra samtalerne diskutere, hvilke interaktionelle forhold der synes afgørende for, om politiet oplever ansøgerens deltagelse som ubesværet. Jeg vil sætte fokus på de politiansattes forskellige måder at møde ansøgerne og 'gøre' samtalerne på, og jeg vil diskutere de (ulige?) muligheder, ansøgerne gives for at fremstå som ubesværede samtaledeltagere i politiets øjne.'

14.15 Mirjam Lehmkuhl: "... som har en anden hudfarve havde jeg nær sagt ik' ..."
Positionering og grænsedragning i skole-hjem-samtaler med tosprogede forældre

Ud fra forskellige samtaleuddrag vil jeg belyse, hvilke positioneringer og grænsedragninger der kommer i spil i mine skole-hjem-samtaler med tosprogede forældre og etsprogede lærere. Hvem er aktiv i at positionere og trække grænser? Er der forsøg på at gå imod positioneringerne og lykkes de? Hvilke konsekvenser får positioneringerne og grænsedragningerne for samtaledeltagernes videre forhold og syn på hinanden?

15.15 Michael Svendsen Pedersen: Mit liv - mit sprog - mit arbejde

Med den nye dagsorden om "sprog-på-arbejde" for undervisningen i dansk som andetsprog for voksne, er der kommet fokus på sproglæringsprocesser i arbejdssammenhænge. Forskningen inden for dette område har vist at man ikke nødvendigvis lærer sprog ved at komme i arbejde, men at arbejdspladsen udgør praksisfællesskaber hvor kursisten ofte må kæmpe for at blive anerkendt som legitim sprogbruger, og hvor anvendelsen af målsproget ikke bare består i udveksling af informationer, men indgår i en løbende re-organisering af ens identitet.

I "Sprog-på-arbejde" dagsordenen indgår også formaliseret sprogundervisning mere eller mindre direkte relateret til kursistens arbejde eller praktik, og kursistens samlede sproglæring skal derfor ses som en proces der foregår på tværs af flere forskellige læringsrum.

Med udgangspunkt i optagelse af nogle kursisters sprogbrug i forskellige arbejdssituationer og i undervisning samt interviews med kursisterne, vil jeg give et billede af hvordan sproglæring i sammenhæng med identitetskonstruktion kan foregå på tværs af forskellige læringsrum, og hvordan den formelle sprogundervisning kan spille sammen med den uformelle læring på arbejde.

Endelig vil jeg diskutere hvilke perspektiver dette kan give for tilrettelæggelsen af en arbejdspladsorienteret andetsprogsundervisning.